

Žaža, Stanislav

Za Jánem Svetlíkem

Opera Slavica. 2007, vol. 17, iss. 2, pp. 63-64

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/116552>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Za Jánem Svetlíkem

Dne 4. 12., půl roku před osmdesátými narozeninami, odešel prof. PhDr. Ján Svetlík, CSc., přední slovenský rusista a slavista, o němž jsme před deseti lety referovali v tomto časopisu (sr. OS VII/1977, č. 2, s. 53-55). Rodák ze Zvolenské Slatiny (14. 5. 1927), účastník Slovenského národního povstání v roce 1944, absolvoval studium oboru ruština-francouzština na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě (1946-1950) a stal se jedním z prvních aspirantů (doktorandů) prof. A. V. Isačenka (vedle H. Běličové-Křížkové, Ľ. Ďuroviče aj.). Na bratislavské fakultě pak působil 40 let; v roce 1960 byl jmenován docentem, později, v roce 2000, profesorem. Byl 8 let vedoucím katedry, dvakrát proděkanem fakulty. Po odchodu do důchodu pracoval jako tajemník Zväzu protifašistických bojovníkov v Bratislavě.

Hlavní pole Svetlíkova badatelského zájmu představuje ruská gramatika, především syntax ruštiny v porovnávací projekci se slovenštinou. Výrazným plodem jeho činnosti v této sféře jsou vedle četných časopiseckých a sborníkových statí práce *Синтаксис современного русского языка* (Bratislava 1962), *Русский язык в сопоставлении со словацким* (1966, 1970², 1979³), v nichž úspěšně spojil výsledky vědeckého konfrontačního výzkumu ruské skladby s uvědomělým didaktickým zaměřením na potřeby vysokoškolských studentů rusistiky. Jako autor příruček *Практикум з граматики руського языка* (1965) a jeden ze spoluautorů učebnice *Грамматика русского языка для XI-XII классов общеобразовательных школ* (Bratislava 1955), dobře známé a svého času hojně využívané i v českém prostředí, přispěl ke zvýšení úrovně výuky ruštiny na středních i základních školách a k zdokonalení jazykové znalosti jejich žáků; učebnice *Ruština pre dospelých* (Bratislava-Moskva 1977) je pak věnována i zájmu širší veřejnosti.

Všechny Svetlíkovy publikace vynikají materiálovou bohatostí, přehlednou koncepcí i jasným a zřetelným stylem. O míře autorovy erudice, iniciativy a publikační aktivity svědčí i to, že uvedené vysokoškolské učebnice zpracoval samostatně, zatímco některé obdobné učebnice české jsou dílem vícečlenného kolektivu a po některých stránkách postrádají výhody koncepce Svetlíkovy.

V posledních letech svého působení na univerzitě se Svetlík zabýval také problematikou strukturně-sémantických typů jednočlenných vět v ruštině a slovenštině v souvislosti s přípravou velké akademické mluvnice slovenského jazyka.

Není ani třeba zdůrazňovat, že byl členem redakcí odborných časopisů (*Slavica Slovaca*, *Čs. rusistika*, *Ruštínár*), že redigoval řadu sborníků, učebnic a skript a že se účastnil mnoha rusistických i slavistických konferencí, kongresů, obhajob a jiných pracovních zasedání. O tom, že jeho význam přesáhl daleko území Slovenska, svědčí mj. i to, že se s jeho jménem setkáváme nejen v slovenské *Encyklopédii jazykovedy*, ale i v biograficko-bibliografickém slovníku *Кто есть кто в современной русистике* (Moskva-Helsinky 1994). Za svého dlouholetého aktivního působení vychoval Svetlík mnoho dobře připravených učitelů ruštiny i řadu doktorandů a v této činnosti pokračoval i v penzijním věku, vlastně až do posledních dnů svého života.

Osobnost prof. Svetlíka byla úzce spjata i s českou rusistikou a naši rusisté si s uznáním připomínají mnoho let prospěšné spolupráce s ním. Z dlouholeté plodné Svetlíkovy součinnosti s brněnskou rusistikou a slavistikou uvedme aspoň jeho aktivní účast na mezinárodní syntaktické konferenci na Filozofické fakultě v Brně v r. 1971 (sr. sb. *Otázky slovanské syntaxe* III, Brno 1973), na pracovním zasedání Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v roce 1999 (sr. sb. *Příspěvky k aktuálním otázkám jazykovědné rusistiky*, Brno 1999) a na konferenci k nedožitým osmdesátinám prof. R. Mrázka v r. 2001 (sr. sb. *Jazykovědná rusistika na počátku tisíciletí*, Brno 2002). Bohužel už naposledy se brněnští rusisté s prof. Svetlíkem setkali také na olomoucké konferenci k nedožitým osmdesátinám prof. R. Zimka v říjnu 2005.

Po odchodu významných rusistů Romana Mrázka (1989) a Rudolfa Zimka (2000) utrpěla naše i evropská rusistika úmrtím Jána Svetlíka další citelnou ztrátu. Výsledky Svetlíkovy bohaté činnosti zůstanou i nadále pro další rozvoj tohoto oboru nesmazatelným přínosem.

Stanislav Žaža